

МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОМИЛОК ПРИ ВИВЧЕННІ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ

Шовкович Олеся Миронівна
викладач кафедри прикладної лінгвістики
Ужгородського національного університету
ORCID ID: 0000-0002-7502-7254

У даній роботі висвітлюється міжмовна омонімія як джерело помилок, які виникають під час вивчення словацької мови українськими студентами. Так як, активізація економічних, культурних, наукових та освітніх зв'язків між державами відображається також і на мовному рівні, це призводить до виникнення нових взаємовідносин між мовними системами, зокрема, й до міжмовної омонімії. Тому, звернення до міжмовної омонімії останнім часом викликає все більший інтерес у лінгвістів. Явище міжмовної омонімії - продукт взаємодії близькоспоріднених мов, сплутування однакових за звучанням слів, що позначають різні поняття у різних мовах. Саме близькість слів в споріднених мовах може викликати багато труднощів не лише у повсякденному житті, але й у студентів та професійних перекладачів. Для слов'янських мов, які базуються на спільній праслов'янській основі, міжмовні омоніми є потенційною причиною лексичних проблем.

Міжмовні омоніми називають також «невірними друзями перекладача» (калька з французької мови *faux amis du traducteur*). У 1928 році французькі лінгвісти М. Кеслер та Ж. Дерокіні вперше використали термін «невірні друзі перекладача» у своєму дослідженні під назвою «*Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais*». Згодом ця назва була прийнята багатьма лінгвістами з різних країн, так як, ця загальнотеоретична проблема найчастіше зумовлює помилки під час перекладу текстів. Перекладач, який погано орієнтується в іноземній мові, може значно спотворити зміст оригіналу через свою

неуважність. Наявність одного або кількох спільних значень слів різних мов, що мають подібну звукову форму, призводить до механічного перенесення й інших значень слова рідної мови на іноземне слово, що майже позбавлене такого значення. Звичайно, для того, щоб уникнути таких помилок, треба знати предмет перекладу, досконало володіти мовою оригіналу та його лексико-граматичними особливостями у зіставленні з рідною.

Українська та словацька мови належать до слов'янської групи мов, то носій однієї з них, навіть якщо не знає іншої мови, може відразу зрозуміти сенс декількох фраз, але так само може спіткнутися із так званими «фальшивими друзями перекладача». Міжмовна омонімія на рівні споріднених мов виникає внаслідок різних семантичних процесів. Дослідники вказують на явище лінгвістичного шоку, яке може виникнути при спілкуванні з носіями інших мов – стан здивування, сміху, сорому від почутих з уст іноземця слів чи фраз, які співзвучні твоїй рідній мові. Так, наприклад, словацьке **voňavka**, що означає **парфум**, і навпаки: словацьке **zápach** має значення «неприємний запах». Також:

Moriak – індик, моряк – náborník

Piroh – вареник, пиріг – koláč

Záchod- вбиральня, захід – západ

Človek – людина, чоловік – muž

Vaňa – копальня, баня – kúpeľňa/sauna

Klas – колос, клас – trieda.

Lekárň – аптека, лікарня – nemocnica.

Kúrit' – опалювати, курити – fajčiť.

Chudoba – бідність, худоба – dobytok.

Одним із шляхів появи міжмовних омонімів, як і омонімів в цілому є розпад колишньої багатозначності.

Отже, міжмовна омонімія, особливо при вивченні близькоспоріднених мов, як українська і словацька, створює чимало труднощів і спричиняє багато помилок у словацькому мовленні українських студентів. Спілкування іншою

мовою потребує пильності та обережності, особливо коли зустрічаються формально однакові або дуже близькі слова.

Література:

1. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1999. 207 с.
2. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ ВЦ „Академія“, 2001.
3. Čižmárová, Mária; Jašková, Anna: Ukrajinsko-slovenská homonymia. Slovník ukrajinsko-slovenských medzijazykových homonym. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2013. 273 s.
4. Dolník, J. Lexikológia. Univerzita Komenského, Bratislava, 2003. 236 s.
5. Horecký, J.: Slovenská lexikológia. 1. Tvorenie slov. Bratislava: SAV, 1971(a). 254s.
6. Mistrík, J.: Moderná slovenčina. Bratislava, 1988. 158 s.